



หลักสูตร ธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน



หลักสูตรธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนสำหรับรัฐวิสาหกิจ

คณะกรรมการขับเคลื่อนธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนและการพัฒนาที่ยั่งยืน

คณะกรรมการส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชน

1. ความเป็นมา

การประกอบธุรกิจโดยเคารพในสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์นั้น นอกจากจะทำให้ธุรกิจเป็นที่ยอมรับแล้วยังเป็นโอกาสนำประเทศสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เพราะธุรกิจคือพลังขับเคลื่อนความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ และสิทธิมนุษยชนคือ การดูแลคนทุกคนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี มีความปลอดภัยในชีวิต มีมาตรฐานการครองชีพที่เหมาะสม มีโอกาสเท่าเทียมในการเข้าถึงบริการของรัฐ และได้รับการปฏิบัติที่เป็นธรรม ดังนั้น ธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนก็คือการสร้าง ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการสร้างความเป็นธรรมทางสังคม จากความสำคัญดังกล่าว องค์การสหประชาชาติจึงได้มีการรับรองเอกสารหลักการชี้แนะเรื่องสิทธิมนุษยชนสำหรับธุรกิจ (UN Guiding Principles on Business and Human Rights – UNGP) ตามกรอบงานของสหประชาชาติ ในการคุ้มครอง เคารพ และเยียวยา ที่เกิดขึ้นบน 3 เสาหลักคือ ให้รัฐมีหน้าที่ในการ ‘คุ้มครอง’ ประชาชน (State Duty to Protect) จากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนที่กระทำโดยบุคคลรวมทั้งองค์กรภาคธุรกิจ ให้ภาคธุรกิจ ‘เคารพ’ ในหลักสิทธิมนุษยชน (Corporate Responsibility to Respect) ไม่ว่าจะเป็ธุรกิจระดับใดก็ตาม และการเข้าถึง “การเยียวยา” (Access to Effective Remedy) ผู้ที่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนต้องเข้าถึงการเยียวยาที่มีประสิทธิผลได้มากขึ้น ซึ่งประเทศไทยเองได้ให้คำมั่นต่อที่ประชุมคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติในการพิจารณา สถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย เมื่อเดือนพฤษภาคม 2560 ว่าจะดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน และแสดงให้เห็นโดยประจักษ์ใน การร่วมลงนามปฏิญญาความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (UNGPs) ในภาคีเครือข่าย 8 องค์กร ประกอบด้วย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงยุติธรรม สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สมาคมธนาคารไทย สภาหอการค้าแห่ง ประเทศไทย และเครือข่ายโกลบอลคอมแพ็กประเทศไทย เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2560 ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ กรุงเทพมหานคร โดยมีนายกรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นสักขีพยานในการลงนาม เพื่อแสดงให้เห็นถึงศักยภาพและพลังของหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชนที่มีความพร้อมในการสามารถดำเนินธุรกิจควบคู่ไปกับการเคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อร่วมกันนำประเทศไปสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

ในภาครัฐนั้นถือว่าหลักการรัฐวิสาหกิจ (State - owned enterprises; SOEs) เป็นกลไกสำคัญของรัฐในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและการลงทุนของประเทศ รวมถึงเป็นผู้ให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน ไม่เพียงแต่ในระดับประเทศเท่านั้น รัฐวิสาหกิจยังมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจโลก เนื่องจากรัฐวิสาหกิจของประเทศต่าง ๆ ได้ดำเนินการทั้งภายในประเทศและนอกประเทศในภาคอุตสาหกรรมที่สำคัญและเกี่ยวข้องต่อปัจจัยในการดำรงชีวิตของประชาชนในปัจจุบันแทบทั้งสิ้น อาทิ โครงสร้างพื้นฐาน การขนส่งคมนาคม พลังงาน การสื่อสารโทรคมนาคม และการธนาคาร ฯลฯ

จากข้อมูลพบว่าปัจจุบันรัฐวิสาหกิจในประเทศไทยมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 56 แห่ง มีมูลค่าทรัพย์สินรวมประมาณ 6 ล้านล้านบาท และรัฐวิสาหกิจยังสามารถสร้าง

รายได้ให้แก่ประเทศรวมประมาณ 2.7 ล้านล้านบาท และทำกำไรได้รวมประมาณ 2.3 แสนล้านบาท¹ อันเป็นตัวเลขมหาศาลในระบบเศรษฐกิจ การดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจจึงเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศไทย ขณะที่ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาสถานการณ์ด้านธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยเป็นที่จับตามอง และได้สร้างแรงกระตุ้นต่อศักยภาพและโอกาสในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในเวทีโลกมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นพลวัตในประเด็นบริษัทข้ามชาติ (Transnational Corporations – TNCs) ที่มีรูปแบบในการประกอบธุรกิจอันหลากหลาย เช่น บริษัทย่อย (Subsidiaries) การร่วมทุน (Joint ventures) การรับเหมา (Contractors) การใช้ตัวแทนจำหน่าย (suppliers) ซึ่งทั้งหมดล้วนเกิดห่วงโซ่อุปทาน (supply chain) จำนวนมาก อันมีโอกาสต่อการทำธุรกิจที่เสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชน ทั้งในประเด็นการจ้างงาน สิ่งแวดล้อม และการรับผิดชอบต่อสังคม ฯลฯ ดังนั้นการบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจที่ดีและสร้างความชัดเจนตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงแนวทางปฏิบัติขององค์กรโดยคำนึงถึงประเด็นสิทธิมนุษยชนดังกล่าวย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศเป็นอย่างยิ่งขณะที่การบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจที่ไม่มีประสิทธิภาพและสุ่มเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชน ย่อมก่อให้เกิดความเสียหายในวงกว้างอย่างร้ายแรงได้เช่นกัน

ดังนั้น การขับเคลื่อนสิทธิมนุษยชนตามหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ ในภาครัฐวิสาหกิจจึงเป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยป้องกันแก้ไข และบรรเทาผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนอันอาจเกิดจากการประกอบธุรกิจที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชนของประชาชนในวงกว้าง ทั้งยังส่งผลให้เกิดความเชื่อมั่นต่อการค้าและการลงทุนในระดับประเทศและภูมิภาค และเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมการค้าและการพัฒนาทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศให้เป็นไปอย่างยั่งยืน ดังนั้น หลักสูตรการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนสำหรับรัฐวิสาหกิจ จึงถือเป็นการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจในด้าน การส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เสริมสร้างและพัฒนากระบวนการเรียนรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนตามแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนและหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ให้แก่บุคลากรของรัฐวิสาหกิจไทยต่อไป

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อส่งเสริมให้รัฐวิสาหกิจในประเทศไทยเห็นประโยชน์ ตระหนักถึงความสำคัญ และเป็นต้นแบบในการดำเนินธุรกิจที่เคารพสิทธิมนุษยชน
- 2.2 เพื่อให้ความรู้แก่รัฐวิสาหกิจในประเทศไทยในวิธีการนำหลักการชี้แนะเรื่องธุรกิจและสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ ไปดำเนินการให้เกิดผลในทางปฏิบัติ
- 2.3 เพื่อเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนนโยบายด้านสิทธิมนุษยชน การตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (Human Rights Due Diligence) และหลักการเยียวยาในการทำธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน และการนำไปปรับประยุกต์ใช้ในองค์กรให้แก่หน่วยรัฐวิสาหกิจที่เข้าอบรม
- 2.4 เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แนวทางและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องการทำงานด้านธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนในภาครัฐวิสาหกิจ
- 2.5 เพื่อให้เกิดแนวทางการสร้างเครือข่ายรัฐวิสาหกิจต้นแบบของประเทศไทยในการทำธุรกิจที่เคารพสิทธิมนุษยชน ซึ่งสามารถติดตามและประเมินผลตลอดจนมีการพัฒนาแนวทาง องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องการทำงานด้านธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนร่วมกันอย่างเป็นระบบ

¹ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ, การพัฒนาและการกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจ, <http://www.sepo.go.th/content/67>

3. กลุ่มเป้าหมาย

3.1 ผู้แทนจากหน่วยงานรัฐวิสาหกิจในสาขาต่าง ๆ

เค้าโครงหลักสูตรฝึกอบรมธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนสำหรับรัฐวิสาหกิจ

วันที่ 1						
การดำเนินงานกิจการของรัฐวิสาหกิจกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน: กำหนดกรอบประเด็นปัญหา (Framing the problem) จากกรณีศึกษา						
Sub-theme: กำหนดกรอบประเด็นปัญหา (Framing the problem) จากกรณีศึกษา			Lunch Break	Sub-theme: หลักการชี้แนะเรื่องสิทธิมนุษยชนสำหรับธุรกิจ (Guiding Principles on Business and Human Rights) และแนวปฏิบัติของรัฐวิสาหกิจต่างประเทศ		
Unit 1 9.00-10.30	Break	Unit 2 10.45-12.00		Unit 3 13.00-14.30	Break	Unit 4 14.45-16.00
กรณีศึกษาการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยรัฐวิสาหกิจในประเทศ + สรุปประเด็นปัญหา		กรณีศึกษาการละเมิดสิทธิมนุษยชนนอกดินแดนของรัฐ + สรุปประเด็นปัญหา	ภาพรวมของหลักการชี้แนะและ “ขั้นตอนเพิ่มเติม” ของรัฐ UNGPs 4, 5, 6	- การกำหนดความคาดหวัง (Setting expectations) ด้านสิทธิมนุษยชนในนโยบาย หรือยุทธศาสตร์ของรัฐวิสาหกิจ - บทบาทของบอร์ดรัฐวิสาหกิจในการเฝ้าระวังการปฏิบัติตามนโยบาย		
WORKSHOP 1						

วันที่ 2						
นำหลักการ UNGPs ไปพัฒนาเพื่อรัฐวิสาหกิจไทย						
เพื่อเป็นต้นแบบให้การดำเนินธุรกิจที่เคารพสิทธิมนุษยชน (Lead by example)						
Sub-theme:			Sub-theme:			
Unit 5 9.00-10.30	Break	Unit 6 10.45-12.00	Lunch Break	Unit 7 13.00-14.30	Break	Unit 8 14.45-16.00
การตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (Human Rights Due Diligence) 1: รู้จักห่วงโซ่อุปทานของตนเองอย่างลึกซึ้ง		การตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน(Human Rights Due Diligence) 2: สร้างและอาศัยจุดคานงัด (leverage) เพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมของพันธมิตรทางธุรกิจ		การเข้าถึงการเยียวยา (access to remedy) และการร่วมมือกับกลไกการระงับข้อพิพาททางตุลาการ (judicial mechanisms) และที่ไม่ใช่ตุลาการ (non-judicial mechanisms)		ประเด็นข้อคิดส่งท้าย Challenges/What works/What doesn't work
WORKSHOP 2		WORKSHOP 3		WORKSHOP 4		

รายละเอียดของแต่ละหน่วยการเรียนรู้

Unit 1 กำหนดกรอบประเด็นปัญหา (Framing the problem) จากกรณีศึกษา
กรณีศึกษาการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยรัฐวิสาหกิจในประเทศและสรุปประเด็นปัญหา

หัวข้อการบรรยาย		กรณีศึกษาการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยรัฐวิสาหกิจในประเทศและสรุปประเด็นปัญหา
รายละเอียดของเนื้อหา		การบรรยายในครั้งนี้จะได้ยกกรณีตัวอย่างของการดำเนินธุรกิจของรัฐวิสาหกิจที่อาจมีผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชน โดยจะเน้นเฉพาะการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นภายในดินแดนของรัฐเท่านั้น เช่น การละเมิดสิทธิชุมชน และสิทธิของบุคคลในทรัพย์สิน สิทธิในการประกอบอาชีพ สิทธิแรงงาน สิทธิผู้บริโภค สิทธิในชีวิตร่างกาย และการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม การบรรยายผ่านตัวอย่างที่เกิดขึ้นจริงทั้งในประเทศ และต่างประเทศจะช่วยให้ผู้เข้าฝึกอบรมเข้าใจภาพรวมเพื่อกำหนดกรอบประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นได้
วัตถุประสงค์ของการบรรยาย		<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้ตระหนักว่าการดำเนินธุรกิจของรัฐวิสาหกิจนั้นอาจกระทบต่อสิทธิมนุษยชนในด้านใดบ้าง 2. เพื่อให้ตระหนักว่าการดำเนินธุรกิจที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนนั้นเป็นความเสี่ยงของรัฐวิสาหกิจอย่างไร 3. เพื่อให้ตระหนักว่าการดำเนินธุรกิจที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนนั้นส่งผลเสียหายต่อรัฐวิสาหกิจอย่างไร
วิธีการบรรยาย	ศึกษาจากหลักการที่เกี่ยวข้อง (Theory-based Methodology)	-
	กรณีศึกษาที่เกี่ยวข้อง (Case-based Methodology)	กรณีศึกษาที่แสดงให้เห็นว่าการดำเนินธุรกิจของรัฐวิสาหกิจที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนส่งผลเสียหายอย่างไร
	Workshop	-
ผู้บรรยาย		
เอกสารประกอบการศึกษา		

Unit 2 กำหนดกรอบประเด็นปัญหา (Framing the problem) จากกรณีศึกษา

กรณีศึกษาการละเมิดสิทธิมนุษยชนนอกดินแดนของรัฐและสรุปประเด็นปัญหา

หัวข้อการบรรยาย		กรณีศึกษาการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยรัฐวิสาหกิจในประเทศและสรุปประเด็นปัญหา
รายละเอียดของเนื้อหา		การบรรยายในครั้งนี้จะเป็นการบรรยายต่อเนื่องจาก Unit 1 โดยในครั้งนี้ จะเน้นเฉพาะการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นภายนอกดินแดนของรัฐ เพราะในบางกรณีรัฐวิสาหกิจมีการประกอบธุรกิจในต่างประเทศที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนของประชาชนในรัฐอื่น การบรรยายจะได้ชี้ให้เห็นถึงประเด็นปัญหาที่ยุ่ยาก ซับซ้อน อันเกิดจากสถานการณ์เช่นนี้ รวมทั้งแนวทางการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ
วัตถุประสงค์ของการบรรยาย		<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้ตระหนักว่าการดำเนินธุรกิจของรัฐวิสาหกิจนั้นอาจกระทบต่อสิทธิมนุษยชนของประชาชนในดินแดนของรัฐอื่นในด้านใดบ้าง 2. เพื่อให้ตระหนักว่าการดำเนินธุรกิจที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนของประชาชนในดินแดนของรัฐอื่นนั้นเป็นความเสี่ยงของรัฐวิสาหกิจอย่างไร 3. เพื่อให้ตระหนักว่าการดำเนินธุรกิจที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนของประชาชนในดินแดนของรัฐอื่นนั้นส่งผลเสียหายต่อรัฐวิสาหกิจอย่างไร
วิธีการบรรยาย	ศึกษาจากหลักการที่เกี่ยวข้อง (Theory-based Methodology)	-
	กรณีศึกษาที่เกี่ยวข้อง (Case-based Methodology)	กรณีศึกษาที่แสดงให้เห็นว่าการดำเนินธุรกิจของรัฐวิสาหกิจที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนของประชาชนในดินแดนของรัฐอื่นส่งผลเสียหายอย่างไร
	Workshop	-
ผู้บรรยาย		
เอกสารประกอบการศึกษา		

Unit 3: หลักการชี้แนะเรื่องสิทธิมนุษยชนสำหรับธุรกิจ (Guiding Principles on Business and Human Rights)

และแนวปฏิบัติของรัฐวิสาหกิจต่างประเทศ ภาพรวมของหลักการชี้แนะและ “ขั้นตอนเพิ่มเติม” ของรัฐตามข้อ 4 ข้อ 5 และ ข้อ 6

หัวข้อการบรรยาย	ภาพรวมของหลักการชี้แนะและ “ขั้นตอนเพิ่มเติม” ของรัฐตามข้อ 4, 5, 6
รายละเอียดของเนื้อหา	<p>หลังจากกำหนดประเด็นปัญหาผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบใช้กรณีศึกษาใน Unit 1 และ Unit 2 แล้วในครั้งนี้อย่างผู้เข้าฝึกอบรมจะได้เริ่มต้นทำความเข้าใจกับหลักการชี้แนะเรื่องสิทธิมนุษยชนสำหรับธุรกิจในภาพรวม ซึ่งรวมถึงประวัติความเป็นมา บริบทของการเกิดขึ้น แนวคิดพื้นฐานของหลักการนี้ในฐานะที่เป็นแนวทางในการป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจ ซึ่งใน Unit นี้จะเน้นเรื่ององค์กรธุรกิจที่รัฐเป็นเจ้าของ (State-owned enterprises) ซึ่งในหลักการข้อที่ 4 ได้กำหนดให้รัฐใช้ขั้นตอนเพิ่มเติม (additional steps) เพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชน การบรรยายจะชี้ให้เห็นสาเหตุเบื้องหลังที่รัฐจะต้องใช้ขั้นตอนเพิ่มเติม เช่น ความน่าเชื่อถือ ความสอดคล้องกลมกลืนของนโยบาย เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม หลักการชี้แนะไม่ได้กำหนดรายละเอียดเรื่องขั้นตอนเพิ่มเติมเอาไว้ จึงจำเป็นต้องศึกษาจากแนวปฏิบัติที่ดีของรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ประกอบด้วย ทั้งนี้ การบรรยายจะสรุปให้เห็นว่าหลักการชี้แนะนี้มีนัยยะในทางกฎหมาย ทางนโยบาย และทางปฏิบัติอย่างไร</p>
วัตถุประสงค์ของการบรรยาย	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ เข้าใจ และจดจำ หลักการชี้แนะเรื่องสิทธิมนุษยชนสำหรับธุรกิจในภาพรวม 2. เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ เข้าใจ และจดจำ หลักการชี้แนะเรื่องสิทธิมนุษยชนสำหรับธุรกิจ ข้อ 4 ข้อ 5 และ ข้อ 6
	ศึกษาจากหลักการที่เกี่ยวข้อง (Theory-based Methodology)
	UN Guiding Principles on Business and Human Rights โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักการข้อที่ 4, 5, 6

วิธีการ บรรยาย	กรณีศึกษาที่เกี่ยวข้อง (Case-based Methodology)	กรณีศึกษาที่แสดงให้เห็นว่าการดำเนินธุรกิจของรัฐวิสาหกิจที่ละเมิดสิทธิมนุษยชน ของประชาชนในดินแดนของรัฐอื่นส่งผลเสียหายอย่างไร
	Workshop	-
ผู้บรรยาย		
เอกสารประกอบการศึกษา		

Unit 4

การกำหนดความคาดหวัง (Setting expectations) ด้านสิทธิมนุษยชนในนโยบาย หรือยุทธศาสตร์ของรัฐวิสาหกิจ

และบทบาทของบอร์ดรัฐวิสาหกิจในการเฝ้าระวังการปฏิบัติตามนโยบาย

หัวข้อการบรรยาย	การกำหนดความคาดหวัง (Setting expectations) ด้านสิทธิมนุษยชนในนโยบาย หรือยุทธศาสตร์ของรัฐวิสาหกิจ และบทบาทของบอร์ดรัฐวิสาหกิจในการเฝ้าระวังการปฏิบัติตามนโยบาย
รายละเอียดของเนื้อหา	<p>ใน Unit 4 จะแบ่งกิจกรรมออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ช่วงที่ 1 เป็นการบรรยายเรื่องการกำหนดความคาดหวังของรัฐที่มีต่อองค์กรธุรกิจที่ตั้งอยู่ภายในดินแดนว่าต้องมีการดำเนินธุรกิจที่เคารพต่อสิทธิมนุษยชน ซึ่งการบรรยายจะได้ชี้ให้เห็นว่า รัฐวิสาหกิจจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินธุรกิจที่สูงกว่าเอกชนทั่ว ๆ ไปอย่างไร โดยความคาดหวังนี้อาจสะท้อนให้เห็นประจักษ์ในการกำหนดนโยบาย หรือยุทธศาสตร์ของรัฐวิสาหกิจ 2. ช่วงที่ 2 ผู้เข้าฝึกอบรมร่วมกันทำ workshop โดยจัดแบ่งเป็นกลุ่มย่อยตามภาคส่วนที่มีการดำเนินกิจการคล้ายคลึงกัน เพื่อฝึกการสร้างนโยบายของรัฐวิสาหกิจ ฝึกการกำหนดยุทธศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มเติมเรื่องสิทธิมนุษยชนลงในนโยบายที่มีอยู่แล้ว หรือกำหนดนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนเป็นการเฉพาะ ทั้งนี้ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมจะต้องนำเสนอเนียบดงกล่าวเพื่อให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาอื่น ๆ ได้แสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม 3. ช่วงที่ 3 ผู้บรรยายสรุปผลการอภิปราย ถอดบทเรียนประเด็นปัญหาที่พบรวมทั้งให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

วัตถุประสงค์ของการบรรยาย		<p>1. เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ เข้าใจ และจดจำ แนวทางการสร้างนโยบายของ รัฐวิสาหกิจที่ดี จากตัวอย่างของรัฐวิสาหกิจในประเทศไทยและต่างประเทศ</p> <p>2. เพื่อนำแนวทางการสร้างนโยบายของรัฐวิสาหกิจที่ดีไปพัฒนาเป็นนโยบายของ รัฐวิสาหกิจไทย</p>
วิธีการ บรรยาย	ศึกษาจากหลักการที่เกี่ยวข้อง (Theory-based Methodology)	<ul style="list-style-type: none"> ● Danish National Action Plan – implementation of the UN Guiding Principles on Business and Human Rights ● Chilean Principles of Corporate Governance of Public Companies
	กรณีศึกษาที่เกี่ยวข้อง (Case-based Methodology)	ศึกษากรณีตัวอย่างจากแนวปฏิบัติที่ดีของรัฐวิสาหกิจไทยและรัฐวิสาหกิจ ต่างประเทศ
	Workshop	<p>ผู้เข้าร่วมการอบรมฝึกการกำหนดนโยบายของรัฐวิสาหกิจแยกตามประเภทของ การดำเนินกิจการ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> ● กลุ่มพลังงาน ● กลุ่มการสื่อสาร ● การขนส่ง ● กลุ่มสาธารณูปโภค ● กลุ่มสถาบันการเงิน ● กลุ่มอุตสาหกรรมและพาณิชย์ ● กลุ่มสังคมและเทคโนโลยี
ผู้บรรยาย		
เอกสารประกอบการศึกษา		https://globalnaps.org/issue/state-owned-enterprises-public-private-partnerships/

Unit 5

การตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (Human Rights Due Diligence)

1: รู้จักห่วงโซ่อุปทานของตนเองอย่างลึกซึ้ง

หัวข้อการบรรยาย	การตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (Human Rights Due Diligence) 1: รู้จักห่วงโซ่อุปทานของตนเองอย่างลึกซึ้ง
รายละเอียดของเนื้อหา	<p>ใน Unit 4 จะแบ่งกิจกรรมออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้</p> <p>1. ช่วงที่ 1 เป็นการบรรยายเรื่องการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน ในฐานะที่เป็นเครื่องมือช่วยให้รัฐวิสาหกิจลดความเสี่ยงด้านชื่อเสียงของตนจากการดำเนินธุรกิจ ทำให้รัฐวิสาหกิจรับรู้ถึงกรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้น และนำไปสู่การแก้ปัญหา เพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงต่อรัฐวิสาหกิจ และห่วงโซ่อุปทานของบริษัท เนื้อหาการเรียนจะเน้นการตรวจสอบห่วงโซ่อุปทานของรัฐวิสาหกิจ ทั้งคู่ค้าโดยตรง ผู้ผลิต ผู้รับจ้างเหมาช่วง ผู้จัดการแรงงาน ทั้งนี้การเรียนรู้นี้เนื้อหาในส่วนนี้จะทำให้รัฐวิสาหกิจสามารถเฝ้าระวังไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการข้อที่ 4 ที่กล่าวว่า “ในกรณีที่เหมาะสมก็รวมถึงการกำหนดให้มีการเฝ้าระวังด้านสิทธิมนุษยชนอย่างจริงจังด้วย”</p> <p>2. ช่วงที่ 2 ผู้เข้าฝึกอบรมร่วมกันทำ workshop โดยจัดแบ่งเป็นกลุ่มย่อยตามภาคส่วนที่มีการดำเนินกิจการคล้ายคลึงกัน เพื่อฝึกจัดทำแผนผังห่วงโซ่อุปทาน เพื่อหาว่าใครที่มีความเกี่ยวข้องกับห่วงโซ่อุปทานของรัฐวิสาหกิจบ้าง นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมจะได้มีโอกาสในการนำเสนอแผนผังที่ได้จัดทำเสร็จแล้ว</p>

		3. ช่วงที่ 3 ผู้บรรยายสรุปผลการอภิปราย ถอดบทเรียนประเด็นปัญหาที่พบ รวมทั้งให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม
วัตถุประสงค์ของการบรรยาย		<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ เข้าใจ และจดจำ แนวทางการจัดทำแผนผังห่วงโซ่อุปทานของรัฐวิสาหกิจ 2. เพื่อนำแผนผังห่วงโซ่อุปทาน ไปพัฒนาออกแบบระบบการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนของรัฐวิสาหกิจไทย
วิธีการบรรยาย	ศึกษาจากหลักการที่เกี่ยวข้อง (Theory-based Methodology)	<ul style="list-style-type: none"> ● Chinese Due Diligence Guidelines for Responsible Mineral Supply Chains http://mneguidelines.oecd.org/chinese-due-diligence-guidelines-for-responsible-mineral-supply-chains.htm ● OECD Due Diligence Guidance for Responsible Supply Chains of Minerals from Conflict-Affected and High-Risk Areas http://www.oecd.org/daf/inv/mne/OECD-Due-Diligence-Guidance-Minerals-Edition3.pdf
	กรณีศึกษาที่เกี่ยวข้อง (Case-based Methodology)	ศึกษากรณีตัวอย่างจากแนวปฏิบัติที่ดีของรัฐวิสาหกิจไทยและรัฐวิสาหกิจต่างประเทศ
	Workshop	
ผู้บรรยาย		
เอกสารประกอบการศึกษา		

Unit 6

การตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน(Human Rights Due Diligence)

2: สร้างและอาศัยจุดคานงัด (leverage) เพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมของพันธมิตรทางธุรกิจ

หัวข้อการบรรยาย	การตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน(Human Rights Due Diligence) 2: สร้างและอาศัยจุดคานงัด (leverage) เพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมของพันธมิตรทางธุรกิจ
รายละเอียดของเนื้อหา	<p>ใน Unit 4 จะแบ่งกิจกรรมออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้</p> <p>1. ช่วงที่ 1 เป็นการบรรยายเรื่องการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้านโดยเน้นเรื่องการสร้างและอาศัยจุดคานงัดในความสัมพันธ์ทางธุรกิจ เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของพันธมิตรทางธุรกิจของรัฐวิสาหกิจ นอกจากนั้นแล้วผู้เข้าร่วมฝึกอบรมจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเงื่อนไขในข้อสัญญาและข้อตกลงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เพื่อกำหนดจุดคานงัด การบรรยายจะครอบคลุมถึงการสร้างจุดคานงัดด้วยวิธีอื่น ๆ เช่น การคัดกรองผู้รับเหมาหรือคู่ค้า การกำหนดเงื่อนไขในการจัดซื้อจัดจ้างและต่ออายุสัญญา</p> <p>2. ช่วงที่ 2 ผู้เข้าฝึกอบรมร่วมกันทำ workshop โดยจัดแบ่งเป็นกลุ่มย่อยตามภาคส่วนที่มีการดำเนินกิจการคล้ายคลึงกัน เพื่อฝึกคิดค้นการสร้างจุดคานงัดที่รัฐวิสาหกิจมีอยู่ในความสัมพันธ์ทางธุรกิจ ผู้เข้าฝึกอบรมจะต้องนำเสนอจุดคานงัดที่ตนคิดว่าสามารถใช้ได้จริงในทางปฏิบัติ</p>

		3. ช่วงที่ 3 ผู้บรรยายสรุปผลการอภิปราย ถอดบทเรียนประเด็นปัญหาที่พบ รวมทั้งให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม
วัตถุประสงค์ของการบรรยาย		<p>1. เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ เข้าใจ และจดจำ การสร้างและอาศัยจุดคานงัดในความสัมพันธ์ทางธุรกิจ จากตัวอย่างของรัฐวิสาหกิจในประเทศไทยและต่างประเทศ</p> <p>2. เพื่อนำผลจากการคิดค้นการสร้างจุดคานงัดในความสัมพันธ์ทางธุรกิจไปพัฒนาเป็นแนวปฏิบัติของรัฐวิสาหกิจไทย</p>
วิธีการ บรรยาย	ศึกษาจากหลักการที่เกี่ยวข้อง (Theory-based Methodology)	
	กรณีศึกษาที่เกี่ยวข้อง (Case-based Methodology)	ศึกษกรณีตัวอย่างจากแนวปฏิบัติที่ดีของรัฐวิสาหกิจไทยและรัฐวิสาหกิจต่างประเทศ
	Workshop	
ผู้บรรยาย		
เอกสารประกอบการศึกษา		

Unit 7

การเข้าถึงการเยียวยา (access to remedy) และการร่วมมือกับกลไกการระงับข้อพิพาททางตุลาการ (judicial mechanisms) และที่ไม่ใช่ตุลาการ (non-judicial mechanisms)

หัวข้อการบรรยาย	การเข้าถึงการเยียวยา (access to remedy) และการร่วมมือกับกลไกการระงับข้อพิพาททางตุลาการ (judicial mechanisms) และที่ไม่ใช่ตุลาการ (non-judicial mechanisms)
รายละเอียดของเนื้อหา	<p>ใน Unit 4 จะแบ่งกิจกรรมออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ช่วงที่ 1 เป็นการบรรยายเรื่องการเข้าถึงการเยียวยา และการร่วมมือกับกลไกการระงับข้อพิพาททางตุลาการและที่ไม่ใช่ตุลาการ หลักการพื้นฐานต่าง ๆ ที่รัฐจะต้องปฏิบัติในฐานะที่เป็นเจ้าของรัฐวิสาหกิจ เช่น การไม่ขัดขวางหรือแทรกแซงกระบวนการยุติธรรมโดยอาศัยเหตุที่ว่ารัฐวิสาหกิจอันอาจมีความสัมพันธ์พิเศษกับหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ การประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ การจัดหาช่องทางการเยียวยาความเสียหายให้กับผู้ที่ถูกละเมิด ไม่ว่าจะช่องทางหรือกลไกทางตุลาการ เช่น ศาล และที่ไม่ใช่ตุลาการ เช่น National Contact Points ช่วงที่ 2 ผู้เข้าฝึกอบรมร่วมกันทำ workshop โดยจัดแบ่งเป็นกลุ่มย่อยตามภาคส่วนที่มีการดำเนินกิจการคล้ายคลึงกัน เพื่อคิดค้นช่องทางการเยียวยาความเสียหายในกรณีที่เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนขึ้น ช่วงที่ 3 ผู้บรรยายสรุปผลการอภิปราย ถอดบทเรียนประเด็นปัญหาที่พบ รวมทั้งให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม
	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ เข้าใจ และจดจำ หลักการประกันการเข้าถึงการเยียวยา และการร่วมมือกับกลไกการระงับข้อพิพาท ผ่านแนวปฏิบัติที่ดีของรัฐวิสาหกิจในประเทศไทยและต่างประเทศ

		2. เพื่อนำสิ่งที่คิดค้นจากการทำ workshop เรื่องช่องทางการเข้าถึงการเยียวยาและการระงับข้อพิพาทไปพัฒนาเป็นนโยบายของรัฐวิสาหกิจไทย
วิธีการ บรรยาย	ศึกษาจากหลักการที่เกี่ยวข้อง (Theory-based Methodology)	<ul style="list-style-type: none"> ● National Contact Points for the OECD Guidelines for Multinational Enterprises ● Norway National Contact Point for the OECD MNE Guidelines, “Final statement: complaint from Lok Shakti Abhiyan, Korean Transnational Corporations Watch, Fair Green and Global Alliance and Forum for environment and development vs. POSCO (South Korea), ABP/APG (Netherlands) and NBIM (Norway)” <p>https://www.oecdguidelines.nl/documents/publication/2015/1/6/final-statement-abp-apg---somo-bothends</p>
	กรณีศึกษาที่เกี่ยวข้อง (Case-based Methodology)	ศึกษากรณีตัวอย่างจากแนวปฏิบัติที่ดีของรัฐวิสาหกิจไทยและรัฐวิสาหกิจต่างประเทศ
	Workshop	
ผู้บรรยาย		
เอกสารประกอบการศึกษา		

Unit 8

ประเด็นข้อคิดส่งท้าย

หัวข้อการบรรยาย		ประเด็นข้อคิดส่งท้าย
รายละเอียดของเนื้อหา		หลังจากที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เรียนรู้หลักการ UNGPs ทั้งจากภาคการบรรยาย และการทำ workshop ในครั้งสุดท้ายนี้จะได้มีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ปัญหาและอุปสรรค รวมถึงข้อจำกัด ที่เกิดจากการนำหลักการ UNGPs ไปใช้ สะท้อนผ่านมุมมองของรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ รวมถึง ข้อท้าทายที่อาจเกิดขึ้นในการนำหลักการไปใช้ในทางปฏิบัติ และลำดับสุดท้ายผู้บรรยายจะได้สรุปประเด็นของการฝึกอบรม ตลอดจนตอบข้อซักถามของผู้เข้ารับการฝึกอบรม และฝากประเด็นข้อคิดส่งท้าย
วัตถุประสงค์ของการบรรยาย		<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อสรุปประเด็นจากการฝึกอบรมทั้งหมด 2. เพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจน ข้อจำกัดต่าง ๆ ที่เกิดจากการนำหลักการ UNGPs ไปใช้ 3. เพื่อตอบปัญหาของผู้เข้ารับการฝึกอบรมและฝากประเด็นข้อคิดส่งท้าย
วิธีการ บรรยาย	ศึกษาจากหลักการที่เกี่ยวข้อง (Theory-based Methodology)	
	กรณีศึกษาที่เกี่ยวข้อง (Case-based Methodology)	
	Workshop	
ผู้บรรยาย		
เอกสารประกอบการศึกษา		

